

PROGRAMACIÓN DE GAITA

Conservatorio Profesional de Música de Ourense

CURSO 2007-2008

INDICE

OBXETIVOS XERAIS POR GRAOS

- GRAO ELEMENTAL.....páx.3
- GRAO PROFESIONAL E 3º CICLO DO GRAO MEDIO LOXSE.....páx.4

CONTIDOS XERAIS POR GRAOS (conceptuais, procedimentais e actitudinais)

- GRAO ELEMENTAL.....páx.6
- GRAO PROFESIONAL E 3º CICLO DO GRAO MEDIO LOXSE.....páx.7

OBXETIVOS XERAIS POR CURSOS.....páx.8

CONTIDOS XERAIS POR CURSOS.....páx.15

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....páx.26

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....páx.27

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....páx.28

- Criterio para conceder a ampliación de matrícula.
- Proba de acceso a 1º curso de Grao Profesional.
- Proba de acceso ós restantes cursos.

OBXECTIVOS XERAIS NO GRAO ELEMENTAL

A ensinanza da gaita no grao elemental terá como obxectivo contribuír a desenrolar nos alumnos as capacidades seguintes:

- a) Apreciar a importancia da música coma linguaxe artística e medio de expresión así como aprender a expresarse con certa sensibilidade para cada estilo de música.
- b) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do corpo, atopando o equilibrio necesario entre a relaxación muscular e o esforzo indispensable que esixe a execución instrumental, para así poder desenrolar a máxima calidade de son e interpretación posible.
- c) Interpretar en público para ir adquirindo a seguridade en si mesmo necesaria para que os posibles medos do alumno non sexan un impedimento para unha boa interpretación.
- d) Interpretar música en grupo, acostumándose a escoitar outras voces para adaptarse tanto rítmica como armónicamente.
- e) Ser conscientes os alumnos da importancia do traballo individual e que poidan ir adquirindo unha capacidade crítica consigo mesmos y así ir comprendendo o porqué dos seus erros e cómo deben ir subsanándoos.
- f) Conseguir un control suficiente do tempero e certa habilidade para preparar os distintos elementos da gaita que permitan obter unha afinación correcta e unha mínima calidade sonora.
- g) Adquirir unha técnica mínima para poder interpretar o repertorio desexado. Dito repertorio debe ser procedente da tradición musical galega principalmente, aínda que tamén terán que coñecer repertorio procedente de outras culturas (repertorio de cornamusas afíns á gaita galega) que axudarán a enriquecer ó instrumentista.
- h) Dominar os recursos básicos de ornamentación e articulación, así como saber clasificalos e representalos graficamente.
- i) Ter coñecementos fundamentais sobre a música galega e a historia do instrumento.
- j) Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza unha correcta colocación do instrumento e coordinación entre as diferentes partes do corpo.
- k) Coñecer qué é a gaita, as súas partes e familia á que pertence.
- l) Coñecer os dous sistemas de lectura (Do e Re).

OBXECTIVOS XERAIS NO GRAO PROFESIONAL E 3º CICLO DO GRAO MEDIO LOXSE:

A ensinanza da gaita no grao profesional e no 3º ciclo do grao medio LOXSE terá como obxectivo contribuír a desenrolar nos alumnos as capacidades seguintes:

- a) Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- b) Coñecer e apreciar o patrimonio e a diversidade interpretativa musical da nosa cultura así como entender tamén a diversidade de culturas de outros pobos, interesándose tamén por eles e respectalos.
- c) Ter certo dominio tanto do corpo como da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na interpretación.
- d) Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- e) Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- f) Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- g) Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.
- h) Desenrolar un hábito de estudo avaliando en cada momento o traballo acadado e avaliar tamén o rendemento en relación co tempo utilizado.
- i) Ser consciente da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- j) Ser capaz de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- k) Adquirir autonomía para solucionar cuestións relacionadas ca interpretación e a afinación.
- l) Elaboración de palletas, así como saber traballar con elas.
- m) Ter a capacidade de asimilar as novas correntes estilísticas sen esquecer e comprender tamén as correntes máis tradicionais.

- n) Traballar con gaitas galegas en diferentes tonalidades e tamén de outras culturas, sabendo adaptarse en cada caso para explotar ó máximo as características de cada instrumento.
- o) Coñecer a dicitación pechada e traballala nas gaitas que o requiran.

CONTIDOS XERAIS DO GRAO ELEMENTAL

CONCEPTUAIS

- a) Qué é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce o son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- b) Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.

PROCEDIMENTAIS

- c) Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- d) Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- e) Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- f) Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus parentes máis cercanos).
- g) Práctica do preludio así como a improvisación de este.
- h) Lectura en Do e Re.
- i) Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- j) Práctica da música colectiva.

ACTITUDINAIS

- k) Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- l) Esfuerzo ante as dificultades de aprendizaxe da gaita.
- m) Adaptabilidade a un grupo musical.
- n) Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

CONTIDOS XERAIS DO GRAO PROFESIONAL E 3º CICLO DO GRAO MEDIO LOXSE:

CONCEPTUAIS

- a) Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- b) Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS

- c) Estudo do repertorio tanto de gaita solista, cuarteto tradicional, bandas de gaitas, formacións de música Folk., etc.
- d) Práctica de exercicios de improvisación e variacións sobre melodías de corte tradicional.
- e) Práctica da transcripción e adaptación á gaita galega de repertorio procedente de outras cornamusas.
- f) Estudo sobre a música tradicional galega así como das diferentes cornamusas ó longo do mundo.
- g) Realización de clases colectivas nas que se traballen diferentes estilos e si é posible con gaitas en diferentes tonalidades.
- h) Práctica e estudo da dixitación pechada.

ACTITUDINAIS

- i) Sensibilidade e respecto cara os textos musicais que interpreta o alumno, cara a estética e plasticidade corporal, cara ó concerto en vivo, cara as diferentes calidades musicais dos seus compañeiros e cara as diversas versións que de unha mesma obra poden realizarse.

OBXECTIVOS XERAIS POR CURSOS:

GRAO ELEMENTAL:

PRIMEIRO CURSO:

- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar co punteiro de prácticas e posteriormente ca gaita sen ronco.
- Interpretar picados e batementos simples.
- Ler nun só sistema de lectura (Do ou Re).

SEGUNDO CURSO:

- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar ca gaita sen ronco e comezar a practicar co ronco tamén.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Requintar ata o Re.
- Tocar as notas Mib, Lab, e Sib.
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.

TERCEIRO CURSO:

- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar ca gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).

- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Interpretar apoiaturas e mordentes de 2 notas.
- Tocar o Fa#.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

CUARTO CURSO:

- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar ca gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel.
- Interpretar picados-mordentes e batementos-mordentes.
- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.

GRAO PROFESIONAL:

PRIMEIRO CURSO:

- Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.

- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar coa gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.
- Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- Interpretar o picado-mordente de adorno, batemento-mordente de adorno, picados de ataque, picado-batemento e dobre picado (ademais dos adornos practicados en cursos anteriores).
- Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.

SEGUNDO CURSO:

- Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar coa gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).

- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.
- Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- Interpretar o picado-mordente de adorno, batemento-mordente de adorno, picados de ataque, picado-batemento, dobre picado e dobre picado-mordente (ademais dos adornos practicados en cursos anteriores).
- Practicar o vibrato.
- Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.

TERCEIRO CURSO:

- Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar coa gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.
- Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.
- Ser consciente da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Practicar o dobre picado-batemento, os trinos, e triple picados.
- Traballar todos os adornos aprendidos en cursos anteriores con diferentes dixitacións (propostas polo profesor e tamén polo alumno).
- Practicar o Do#.
- Ser capaz de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquirir autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación e a afinación.
- Tocar con gaitas galegas en distintas tonalidades.

CUARTO CURSO:

- Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.
- Tocar coa gaita con ronco.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.

- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.
- Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.
- Ser consciente da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Practicar o dobre picado-batemento, os trinos, e triple picados.
- Traballar todos os adornos aprendidos en cursos anteriores con diferentes dicitacións (propostas polo profesor e tamén polo alumno).
- Practicar o Do#.
- Ser capaz de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquirir autonomía para solucionar cuestións relacionadas ca interpretación e a afinación.
- Traballar a dicitación pechada.
- Tocar con gaitas galegas en distintas tonalidades.

GRAO MEDIO LOXSE:

TERCEIRO CICLO (5º E 6º CURSOS):

- Ter a autonomía suficiente para aplicar os coñecementos adquiridos ó longo do grao elemental, e agora no grao medio para conseguir unha interpretación satisfactoria.
- Seguir desenrolando o hábito xa iniciado no grao elemental de escoitar música para formarse culturalmente e establecer certos criterios propios que lles permita desenrolar os seus propios criterios interpretativos.
- Practicar a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Saber preparar e afinar a gaita ou punteiro tanto para tocar solo como acompañado.
- Ter interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Traballar e esforzarse ante as dificultades do aprendizaxe da gaita.

- Tocar coa gaita con ronco e ronqueta.
- Ler nos dous sistemas de lectura (Do e Re).
- Saber que é a gaita, familia á que pertence, por qué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Practicar exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulacións, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Practicar progresiva e permanentemente a memoria.
- Practicar a música colectiva.
- Coñecer o repertorio tanto solista como de conxunto dentro dos diferentes estilos.
- Utilizar con soltura a lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretar de memoria parte do repertorio traballado.
- Ser consciente da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Ser capaz de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquirir autonomía para solucionar cuestións relacionadas ca interpretación e a afinación.
- Traballar a dixitación pechada.
- Tocar con gaitas galegas en distintas tonalidades.
- Elaboración de palletas, así como saber traballar con elas.
- Ter a capacidade de asimilar as novas correntes estilísticas sen esquecer e comprender tamén as correntes máis tradicionais.
- Practicar todos os adornos traballados en cursos anteriores e todas as súas combinacións, practicando tamén as diferentes dixitacións que en cada adorno se poden facer (propostas polo profesor e alumno).
- Traballar con gaitas galegas en diferentes tonalidades e tamén de outras culturas, sabendo adaptarse en cada caso para explotar ó máximo as características de cada instrumento.

CONTIDOS XERAIS POR CURSOS:

GRAO ELEMENTAL:

PRIMEIRO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación de esta.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Interpretación de picados e batementos simples.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esfuerzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.

SEGUNDO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Requiteo ata o Re.
- Interpretación das notas Mib, Lab, e Sib.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esforzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.

TERCEIRO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Interpretación de apoiaturas e mordentes de 2 notas.
- Práctica do Fa#.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esforzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.

CUARTO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Interpretación de picados-mordentes e batementos-mordentes.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esfuerzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.
- Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

GRAO PROFESIONAL:

PRIMEIRO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Interpretación do picado-mordente de adorno, batemento-mordente de adorno, picados de ataque, picado-batemento e dobre picado (ademais dos adornos practicados en cursos anteriores).

- Lectura en Do e Re..

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e da música en xeral.
- Esforzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.
- Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

SEGUNDO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Interpretación do picado-mordente de adorno, batemento-mordente de adorno, picados de ataque, picado-batemento, dobre picado e dobre picado-mordente (ademais dos adornos practicados en cursos anteriores).
- Práctica do vibrato.
- Lectura en Do e Re..

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esforzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.

Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

TERCEIRO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.

- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Lectura en Do e Re.
- Utilización con soltura da lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretación de memoria parte do repertorio traballado.
- Consciencia da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Práctica do dobre picado-batemento, trinos, e triple picados.
- Traballo de todos os adornos aprendidos en cursos anteriores con diferentes dixitacións (propostas polo profesor e tamén polo alumno).
- Práctica do Do#.
- Capacidade de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquisición de autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación e a afinación.
- Práctica con gaitas galegas en distintas tonalidades.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esfuerzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.
- Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

CUARTO CURSO:

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Lectura en Do e Re.
- Práctica da dixitación pechada.
- Utilización con soltura da lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretación de memoria parte do repertorio traballado.

- Consciencia da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Práctica do dobre picado-bateamento, trinos, e triple picados.
- Traballo de todos os adornos aprendidos en cursos anteriores con diferentes dicitacións (propostas polo profesor e tamén polo alumno).
- Práctica do Do#.
- Capacidade de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquisición de autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación e a afinación.
- Práctica con gaitas galegas en distintas tonalidades.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esfuerzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.
- Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

GRAO MEDIO LOXSE:

TERCEIRO CICLO (5º E 6º CURSOS):

CONCEPTUAIS:

- Qué é a gaita, familia á que pertence, porqué se produce son nela e cómo son e chaman as súas partes.
- Qué é a afinación, articulación, ornamentación e tempero.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Qué é a flexibilidade, ornamentación, estilo e distintas agrupacións musicais.
- Estudo dos aspectos formal, melódico, estético das diferentes pezas e composicións para gaita dende as máis tradicionais ata as contemporáneas.

PROCEDIMENTAIS:

- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudos e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Entrenamento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da música colectiva.
- Coñecemento da cultura xeral sobre a música e a historia do instrumento (e dos seus familiares máis cercanos).
- Práctica do preludio así como a improvisación deste.
- Coñecemento da técnica e ornamentación de base, así como a representación desta.
- Práctica de exercicios, tanto de afinación da gaita, mecanismo, escalas, articulación, ornamentación; estudo e pezas propias do nivel (para desenrolar a práctica interpretativa).
- Preparación e afinación da gaita tanto para tocar só como acompañado.
- Lectura en Do e Re.
- Práctica da dixitación pechada.
- Utilización con soltura da lectura a primeira vista e a improvisación (tanto en Do coma en Re).
- Interpretación de memoria parte do repertorio traballado.
- Consciencia da importancia do traballo de investigación da música tradicional, coñecela e preservala.
- Capacidade de ornamentar unha peza cuns criterios estilísticos propios.
- Adquisición de autonomía para solucionar cuestións relacionadas ca interpretación e a afinación.
- Práctica con gaitas galegas en distintas tonalidades.
- Elaboración de palletas, así como saber traballar con elas.
- Capacidade de asimilar as novas correntes estilísticas sen esquecer e comprender tamén as correntes máis tradicionais.
- Práctica de todos os adornos traballados en cursos anteriores e todas as súas combinacións, practicando tamén as diferentes dixitacións que en cada adorno se poden facer (propostas polo profesor e alumno).

- Traballo con gaitas galegas en diferentes tonalidades e tamén de outras culturas, sabendo adaptarse en cada caso para explotar ó máximo as características de cada instrumento.

ACTITUDINAIS:

- Interese polo estudo da gaita e música en xeral.
- Esforzo ante as dificultades da aprendizaxe da gaita.
- Adaptabilidade a un grupo musical.
- Sensibilidade cara o movemento do corpo, dos dedos, etc., é dicir, a plasticidade e a estética corporal como partes da expresión musical.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS:

Atriles, sillas, encerado, espello, metrónomo amplificable, afinador, partituras, aparatos para exercicios de respiración, globos, palliñas, navalla, equipo de música.

Libros de consulta:

- Carracedo, S., *Palleta Maldita*.
- Casal, X., *Música folclórica galega*.
- Casto Sanpedro y Folgar, *Cancioneiro Musical de Galicia*.
- Chabenat, G., *Musique pour Vielle a Roue*.
- Echevarría Bravo, P., *Cancionero de los Peregrinos de Santiago*.
- Estévez, X., *A Gaita no eido da Música*.
- Fernández Castro, X. L., *Cantigas galegas*.
- Foxo, X. L., *Anuario da Gaita*.
- Foxo, X. L., *Música do Courel*.
- Foxo, X.L., *Os Segredos da Gaita*.
- García M., *Composicións Musicais para Gaita*.
- García M., *Manual rápido de afinación para gaita*.
- Glez. y G. Viceiro, R., *47 Exercicios para o aprendizaxe da Gaita*.
- Otero Covelo, E., *Exercicios técnicos*.
- Otero Covelo, E., *Leccións de Gaita*.
- Shubarth, D. e Santamarina A., *Cancioneiro Popular Galego*.
- Torner, E. M. y Bal y Gay, J., *Cancionero Gallego*.
- Vaamonde, X., *Cadernos de gaita galega*.
- Vaamonde, X., *Solo de Gaita*.
- Varios Autores, *De Pano Sedán*.
- Varios Autores, *Doce Polainas Enteiras*.
- Villalba Freire, C., *Cancionero de Galicia*.
- Villamor Gay, B., *Método para a aprendizaxe da gaita*.
- Walls, J., *Session Tunes*.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES:

As actividades complementarias e extraescolares cumpren varias funcións dentro do proceso de ensinanza e aprendizaxe, como completa-la formación dos alumnos, servir de actividades de formación ou avaliación, dinamizar e implicar ó alumnado na vida cultural do centro e o seu contorno e motor para a motivación do alumnado polo carácter funcional que se atribúe ás aprendizaxes realizadas na aula.

Para este curso 2007-2008, tendo informado ó Departamento de Instrumentos Antigos está previsto, sempre que as circunstancias o permitan, realizar as seguintes actividades:

- Diversas audicións dos alumnos ó longo do curso, tocando só gaitas, e tamén cos alumnos das especialidades do departamento (clave e órgano), e con alumnos de outros departamentos (sempre que as circunstancias o permitan).
- Asistencia a concertos e conferencias.
- Curso de fabricación e manipulación de palletas.
- Curso de interpretación de Gaita Galega.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Os criterios de avaliación serán marcados sempre en base ós criterios xerais. Non serán medidos de forma mecánica, senón con certa flexibilidade, sempre tendo en conta a situación do alumno, como poden ser o curso, as características propias do alumno (tanto físicas como psíquicas), ou a idade, xa que os alumnos son factores cambiantes (ó ir cambiando as súas propias situacións), polo que á hora de avaliar sempre se terán en conta as circunstancias de cada neno.

Tamén será de gran importancia o traballo do alumno (así como a súa actitude fronte á aprendizaxe) desenrolado ó longo do curso.

CRITERIO PARA CONCEDER A AMPLIACIÓN DE MATRÍCULA

Para conceder a ampliación de matrícula a un curso superior ó cal se atopa o alumno, é necesario que este teña superado os obxectivos sinalados no curso que realiza. Ademais, é necesario observar o grao de madurez da súa sensibilidade e da súa personalidade antes de concederlle a ampliación.

PROBA DE ACCESO A 1º CURSO DE GRAO PROFESIONAL

O alumno terá que demostrar a asimilación dos coñecementos teóricos traballados ó longo do grao elemental e a súa posta en práctica.

Os obxectivos mínimos serán:

- Afinación do ronco antes da proba, tanto na tónica como na dominante.
- Control do tempero.
- Limpeza interpretativa (interpretar os adornos que indica a partitura, sen adornos especiais), tendo en conta si esa interpretación é correcta (tanto da obra en xeral, coma dos adornos escritos).
- Unha obra terá que ser interpretada de memoria.
- Darlle o carácter necesario a cada peza, tendo en conta o estilo de cada unha.

PROBA DE ACCESO ÓS RESTANTES CURSOS

Consistirá na interpretación das pezas correspondentes ó nivel do curso anterior, interpretándoas co estilo determinado de cada peza e a ornamentación expresada na partitura, debendo demostrar o alumno ter superados os obxectivos de dito curso.